

Kandidatnummer:

8341

(Hvis besvarelsen skal leveres på navn, skrives navn i stedet for kand.nr.)

FORSIDE

ved besvarelse av hjemmeeksamen, semesteroppgave, rapport, essay osv.

Emnekode:	Ex 102
Emnenavn:	Ex fac
Emneansvarlig (normalt faglærer):	Bjarne Markussen
Eventuell veileder:	
Innleveringsfrist/ tidspunkt:	21.mai 2008
Antall sider inkl. forside	11
Merknader:	Oppgaven består av 2844 ord

Jeg/vi bekrefter at jeg/vi ikke siterer eller på annen måte bruker andres arbeider uten at dette er oppgitt, og at alle referanser er oppgitt i litteraturlisten.

Ja

Nei

Kopiering av andres tekster eller annen bruk av andres arbeider uten kildehenvisning, kan bli betraktet som fusk.

Gjelder kun gruppeeksamen:

Vi bekrefter at alle i gruppa har bidratt til besvarelsen.

Ja

Nei

Kan besvarelsen brukes til undervisningsformål?

Ja

Nei

Innholdsfortegnelse

Antall ord:

1	Innledning.....	2
2	Hoveddel.....	3
2.2	Talestrategier.....	3
2.3	Kontekst.....	3
2.4	Analyse av talene.....	4
	Jeg trenger dere – og fører deres sak (pathos).....	4
	Jeg har de egenskapene som skal til (bygger sitt ethos).....	4
	USAs trenger frihet, forandring og legedom.....	6
	Samhold på tvers av kjønn, raser og kulturer.....	6
	Økonomi – og energipolitikken må endres.....	7
	Skole, arbeid og helsetilbud til alle.....	7
	Stanse krigføring, verdsette krigsveteraner, og ta et internasjonalt ansvar.....	8
	Bruk av logos.....	8
	Argumentasjonsknep med mer.....	9
3	Avslutning.....	10
	Konklusjon.....	10
	Litteraturliste.....	11

Antall ord: 2844 (ekskl. innholdsfortegnelse og litteraturliste)

1 Innledning.

I denne semesteroppgaven skal jeg gjøre en analyse av retorisk strategi i politiske taler, holdt den pågående presidentvalgkampen i USA. Talene som skal analyseres er holdt av Barack Obama og Hillary Clinton.

Jeg benytter som grunnlag for analysen skriftlige taler publisert på internettet, og har studert filmopptak av kandidatene. For å få oppfatte bedre hva deres standpunkt er, har jeg også sett på kandidatenes valgkampprogram på deres hjemmesider.

Den aktuelle talen av Obama er tilgjengelig på internett, men det er ikke Clintons tale. Begge talene innehar elementer fra amerikanske historie og politikk. Jeg har begrenset mulighet til å forstå underliggende betydning av enkelte ting, samt det amerikanske språks begrepsinnhold.

Siden oldtiden er retorikk sett på som en måte å skaffe seg makt. Sofistene i Hellas benyttet talekunsten for bl.a. å hindre filosofisk og offentlig debatt. De brukte sakkunnskap i det de fremsatte, men bare nok til å virke troverdige og for å kunne vinne diskusjoner. (Tollefsen, T. m.fl. 2006: 63). Retorikken deles inn i tre talesjangre, ut fra det formål talen skal ha: juridisk tale, politisk tale og leilighetstaler til anledninger.

I oppgaven gir jeg en innføring i noen grunnbegrep innen retorikk, og sier litt om konteksten til talene. I hoveddelen analyseres talene i et tverrsnitt og parallelt. For å gjøre standpunkt og meninger oversiktlige, har jeg valgt å gruppere dem i saksområder.

I avslutningen vil jeg ta stilling til om Obama og Clinton bruker forskjellige overtalelsesstrategier.

2 Hoveddel

2.2 Talestrategier.

Aristoteles skriver i sitt verk *Retorik* om bevismidler eller overtalelsesmidler som kan benyttes i taler. De fagtekniske midlene er bruk av *ethos*, *pathos* og *logos* under talen. Ikke-tekniske midler er forforståelse eller kontekst til talen. (Markussen, Bj. (red). Kompendium 2008: 117). Når en taler ønsker å overbevise ut fra *ethos*, vil målet være å bygge opp om egen person og fremstå med karaktertrekk som styrker saken. Gjennom *pathos* manipuleres tilhøreren til beslutninger ut fra følelsesmessig aspekt. *Logos* vurderes ut fra saksfremstillingen gjennom sannsynlige, logiske argument, for å demonstrere "sannheten" i standpunktene. I politiske valgtaler, versus juridiske taler, vil *logos* ofte vektlegges lite, da det for taleren er viktig å fremstå med kvaliteter som gjør en til en attraktiv kandidat.

Argumentasjonsknep benyttes for å gjøre best mulig inntrykk av bl.a. flinkhet og egnethet som ikke har med selve argumentets holdbarhet å gjøre. Medieretorikk er et felt hvor publikum kan utsettes for mye manipulasjon gjennom redigering og effekter i tilknytning til talen, for å gjøre budskapet mest salgbart. (Markussen, Bj. (red). Kompendium 2008: 118).

Argumentasjonsskjemaer er tilnærminger, faste måter å argumentere på, hvor en binder sammen det som er sagt i standpunktet med det som er sagt i argumentet. Dette kan gjøres i symptomatisk -, analogisk- eller kausal form. (Markussen, Bj. (red). Kompendium 2008: 119).

En tales bygges gjerne opp rundt en innledning, hoveddel og avslutning. Hoveddelen bør inneholde det som er vesentlig: standpunkt, argumentasjon og konklusjon. (Markussen, Bj. (red). Kompendium 2008: 115).

2.3 Kontekst.

I USA er det tradisjon på å drive lange, massive valgkampanjer. For kandidatene er det derfor viktig å appellere til giverglede og støtte, og de benytter profesjonelle taleskrivere for å sikre dette. Det gjøres filmopptak og utskrift av talene slik at de kan kringkastes eller publiseres til hele verden. Formålet med talene er å samle flest mulig stemmer / delegater, slik at en til sist kan nomineres som partiets presidentkandidat.

Begge kandidatene tilhører demokratene. Hver for seg representerer de en ny retning. Clinton

kan bli første kvinnelige president og Obama den første afroamerikanske presidenten. I utgangspunktet bør en forvente samme partipolitikk, men i prosessen som pågår nå, er de motparter.

2.4 Analyse av talene.

Jeg trenger dere – og fører deres sak (pathos)

En smigrende innledning, bruk av pathos, er den klassiske metode å komme tilhørerne i møte. Clinton er den som gjør mest ut av dette, ved å skryte av Ohios innbyggere som dem som fører an i USA: er bedrevitere, vet å velge den som blir president. Hun henvender seg til Ohios befolkning 12 ganger, snakker om "we" for å skape samhørighet.

Ohio er en *battlegroundstate* ("uavklart politisk") og innbyggerne oppfordres til å være like kloke som de mange andre stater som har valgt henne. Clinton appellerer til dem som opplever seg ikke forstått, som er slått ut, men som ikke gir seg osv. Hun sier: "*this is your campaign and your moment and I need your support*". Gjennom argumentasjonen gjør hun egne behov til deres. Hun roser stater som allerede har valgt henne, appellere til fortsatt støtte fra sine supportere og politiske bekjente ved å fremheve det flotte de gjør.

Obama smigrer Chicago – og konas hjemfylke og forsterker områdets betydning ved å si at "like i nærheten lærte han noe viktig engang". Gjennom naturgeografiske beskrivelser appellerer han til nasjonalfølelse, og gir inntrykk av "vi er mange", - alle slag folk og yrker støtter meg. Han appellerer til endringsønske ved stadig å ha fokus på slagordet "Change", og ved å fortelle om en far som ligger våken om nettene og bekymrer for sønnens fremtid.

Han minner folk om den amerikanske drømmen, og sier at nå er vår tid kommet og "we can". Obama ønsker ikke bare folks stemme, men folks medvirkning.

Jeg har de egenskapene som skal til (bygger sitt ethos).

En god person bør være raus, høflig og medfølende. Obama bygger opp sitt ethos ved i innledningen å fremstille seg som en medfølende person overfor stormofre. Han viser storsinnethet overfor Clinton, hun er en venn, og gratuleres med seier.

Clinton takker Obama for valgdebatter – som gjør at hun kan fokusere saker som betyr mye.

I USA er det viktig å fremstå som religiøs, og da helst med en kristen tro. Obama ønsker å fremstå slik gjennom å si at stormofrene *tas med i våre bønner*. "House Devided" er en historisk tale, men også et bibelsitat (Markus 3,25), som ytterligere legitimerer religiøsitet.

Clinton er mer forsiktig i sine religiøse hint. Historien om en valgkampgave på \$10 er en appell om mer midler, men også ros til fattige givere, samt at det skaper en assosiasjon til "enkens skjerv" fra bibelhistorien. Hun tar til slutt i talen med "*God bless you*", men nærmest som en klisje.

Det å være familiekjær er betydningsfullt. I *filmopptaket* (<http://www.barackobama.com>) forteller Obama om sine små døtre som ikke ønsket å bli med til valgkamplokalet denne kvelden. Han viser en far som har god kontakt med sine barn, og som gir dem frihet.

Clinton taler om mann og datter som viktige av alt i verden, og ærer sin mor, som har "betydd alt". "Alle vet" at hun har stått ved sin manns side i onde dager i Lewinskysaken. Som travel politiker, kan hun dog ha et problem med å fremstå som sterkt familiemenneske, etter ideal om hjemmehustruer.

Kunnskap og gode rollemodeller er viktig. Obama fører tilhørerne tilbake i tid, til hendelser og bilder fra Abraham Lincolns taler og kamp mot slaveriet. Han bruker hans autoritet for å tilføre seg betydning, og synliggjør sin historiekunnskap, og vil ha folk til å se seg som en liknende leder.

Clinton viser rollemodeller ved å rose og navn samtidige politikere (og deres ektefeller) som hun kjenner. Indirekte argumenterer hun med kunnskapen som USAs førstedame, som viktig.

Etiske handlingsvalg og redelighet. Obama tar ikke i mot penger fra lobbyister. Han vil fremstå moralsk og ikke bestikkelig og hever seg selv ved å si "Washington er uansvarlig" Gjennom forargelse (pathos) over lobbyister som styrer ved pengegaver til bl.a. valgkamp, sverter han sine politiske motstanderes etikk (ethos). Ved å bruke valgmidler som eksempel, minner han diskret, om at valgkamp koster penger.

Obama går til angrep på dem som driver valgkamp ut fra "9/11- frykt". Han ønsker fokus på en felles kamp mot globale trusler: klimaforandring, fattigdom, sykdom og folkemord.

Ansvarsfull og kompetent leder. Clinton utsagn: "*Protecting America is the first and most urgent duty of the president*" er en sterk påstand. Hun antyder internasjonal krise og appellerer til frykt, ved å nevne ringing på "den røde telefon" kl 03 nattestid, men hun sier ikke der hvorfor dette er det viktigste å takle. Hun sier heller ikke hvordan hun skal verne landet. Som beskyttelse, eller argument, anvender hun strategien å gjøre motkandidatene svak: slikt ansvar kan ikke gis en som trener seg på rollen eller som kun er god taler.

Hun kan ta "*Commander – in - Chief*" jobben fra første dag, og argumentet har relevans ut fra erfaring som Førstedame.

Obama nevner at han har arbeidet blant fattige og arbeidsløse. Om folk vil finne han mer egnet til å styre landet mot en velferdsstat, så kan det være viktig å fokusere. For øvrig begrunner han sin egnethet/klokskap med at han ikke har vært med å beslutte elendigheten Bush-Cheney politikken har påført USA: bevilgninger til krigsformål, skattelette til dem som ikke trenger det osv. Han nevner ikke grunnen at han den gang ikke satt i Kongressen.

USAs trenger frihet, forandring og legedom

Både Clinton og Obama hevder at de som styrer i dag ikke få det til, og at det. De lokker velgere ved å fremheve frustrasjon og begrunner det med bl.a. uholdbare forhold som familier som må gå fra sine hjem og at vanlige folk ikke har råd til helseforsikring.

Obama prøver å gi inntrykk av at det er en stor bevegelse på gang, tilsvarende *Marsjen mot Washington*, som samlet 250 000 personer for rettigheter for svarte amerikanere (<http://nobelprize.org>). Han sier at det som begynte som en stille hvisking i Springfield, stedet der *House Divided talen* <http://www.historyplace.com/lincoln>) ble holdt i 1858, nå brer seg ut over landet. Han maner publikum til å ta del i dette store som skal skje. Han fremstiller seg som USA redningsmann og helbreder og den som har evne til å forene republikanerne og demokratene i viktige spørsmål for nasjonen.

Samhold på tvers av kjønn, raser og kulturer.

Obama ønsker å assosieres med Abraham Lincoln og Martin L King jr.. Han bruker deres autoritet for å fremheve seg selv. "*House Divided Speech*" som ble holdt mot slaveriet, bruker han analogisk for å argumentere for på ny samle nasjonen. Hans visjon er å smelte sammen mange motsetninger, politisk og kulturelt.

Clinton er opptatt av kvinners rettigheter og levekår. Hun bruker flere rørende historier om mødre som kjemper for sine barn og deres fremtid.

Økonomi – og energipolitikken må endres.

Obama går til kamp mot skattelette for dem som ikke treger det, og han vil stanse ”utflagging” av arbeidsplasser. Finanssystemet og mangel på arbeid gjør at folk ikke kan betale sine huslån. Dette ødelegger nasjonen, familier og barns fremtid. Han sier det må satses på det brede lag av folket for å få til forandring. Han legger skylden for dårlig økonomi på dagens regjering og at landet har valgt krigføring.

Clinton er også oppbrakt over at familie må gå fra sine hus, og bruker fortellinger om temaet. Hun svarer ikke på ”pikens spørsmål” om hvordan hun kan hjelpe folk ut av den nøden, men hun kan, hevder hun.

For både Obama og Clinton er det et problem at USA er som avhengig av energitilførsel utenfra. Obama priser dem som nå står klar til å løse dette: landbruket, forskere og entreprenører. Ved å la problemet hete ”oljetyranni” spiller han på følelser og former seg selv som befrier. Clinton lover at det skal bli millioner av “green-collar jobs” som forbindes med miljøvennlig energi produksjon mm.

Skole, arbeid og helsetilbud til alle.

Begge arbeider for et helsevesen for alle. Clinton forteller en fattig, alenemor som må ha to jobber, og enda ikke har råd til helseforsikring. Obama bruker også ”historie fra virkeligheten” for å argumentere for utdanning, arbeid og oppfølgingsprogram: unge gutter, som på grunn av fattigdom og manglende skolegang, gjør hærverk. Guttene ansporet han og hans politiske medarbeidere til å ikke gi opp kampen. Høyskoleutdanning skal være oppnåelig for alle. Han lover konkret lærerne bedre betaling og støtte. Skoler skal rustes opp, for å gi barna en fremtid. Obama sier disse sakene er så viktig at republikanere og demokrater må stå sammen.

Stanse krigføring, verdsette krigsveteraner, og ta et internasjonalt ansvar.

Clinton vil stoppe krigen i Irak, men vil vinne krigen i Afghanistan. Det innebærer at hun er mer tilhenger av krigføring enn Obama som vil stoppe begge krigene. Clinton nevner at mange i Marinen *over there* – trenger helsehjelp, indirekte: det er mange sårede. Hun appellerer til at krigsveteraner må bli verdsatt. Obama bruker tilnærmedesvis samme argumenter. Hun er mye mer forsiktige i argumentasjonen mot krig, muligens for å vinne republikanere til sin side.

Obama beskriver soldater som vinker farvel, for å synliggjøre tristheten i dette.

Republikanerne plasserer seg i fortidens politikk, når de tenker en Iraqkrig i hundre år.

Både Clinton og Obama vil samarbeid med allierte nasjoner, og begge fremhever at USA skal ha ledende posisjon. Obama sier at han ser for seg å være en som kan helbrede/repasere verden, og hun vil lede med landets verdier.

Bruk av logos.

Både Clinton og Obama bruker flere ganger av analogisk argumentasjon for å sannsynliggjøre sine standpunkt. For eksempel antyde Obama en likhet i store endringsprosesser for afroamerikanere: ny epoke dersom han blir den første svarte president, og denne sammenlikningen oppleves relevant.

Clinton antyder en likhet med dem som har ligget nede og som står på til tross for motgang. Den er relevant, men har som politisk budskap lite kraft i seg.

Clinton sier endringen må komme "nå", Obama sier det vil kreve tid, aktivt samarbeid og engasjement å få til endring, og er dermed mer sann i sin fremstilling og appell.

Begge kandidatene begrunner at endringer kan komme på grunn av velgerne. Det er en riktig i forhold til nominasjon og valg, men politisk utøvelse vil nødvendigvis måtte ivaretas av dem.

Obama er den som forankrer endringene best ved å beskrive konkret økonomiske skattemessige endringer og sosialpolitiske virkemidler.

Clinton sier: "*we sure are ready for a president who will be a fighter, a doer and a champion for the American people again*". Hun synliggjør ikke hvordan hun fyller disse rollene og oppgavene. Det kan stilles spørsmål om hun vil være som annerledes "doer" enn Bush når hun fortsatt vil krige i Afghanistan.

3 Avslutning

Talene til Obama og Clinton har høye politiske mål, da de skal fremstilles seg som mest egnet til å lede USA.

Begge talene har innslag av leilighetstale, hvor ros gis til lokale personer, og Clinton er den som benytter dette mest.

Begge kandidatene anvender mye pathos. Gjennom hele talen appelleres det til støtte, begeistring og engasjement.

I forhold til ethosbygging, så har hun sterkere fokus på sin egnethet og erfaring, mens han gjør bruk av viktige historiske og nåtidige hendelser og søker å utnytte dette positivt. Han skaper fokus på at han trenger folk med seg til å gjøre store endringer. Begge kandidatene anvender negativ omtale av motstandere for å heve seg selv.

Kandidatenes standpunkt og politiske program er relativt like, men de uttrykker og fokuserer forskjellig. Han vektlegger mer etikk og samarbeidsønske på tvers av politiske retninger – for å skape endringen, og hun har mer fokus på seg selv som løsning. Obama er konkret i sine eksempler på hva han vil, og hva som er utfordringen, at han oppleves mest troverdig.

Obama talestil er varm, sikker og karismatiske, og gjør at han oppnår å få folk med seg i sin visjon, og får dem med i en amerikansk drøm. Hvordan Clinton fremstår i talen, har jeg ikke fått tilgang til, - oftest viser hun seg lite emosjonell. Obama fremstår ryddigere ved å ha et klarere skille på innledning, hoveddel og avslutning enn Clintons, bl.a. ved at hun tar inn, i det jeg oppfatter som hoveddelen, en stor bolk med skryt til navngitt personer.

Konklusjon.

Clinton og Obama anvender lik overtalelsesstrategier i forhold til pathos - ved at begge anvender dette mye. Ved oppbygging ethos velger hun mer fokus på sin fortreffelighet enn han. Obama er likevel den som klarer å holde tråden i hva han vil og hvordan han vil oppnå dette, og den som best anvender logos.

Samlet sett vil jeg si at det meste er likt i deres strategi, men at han fremstår som den som best utnytter situasjonen gjennom sin personlige utstråling, tonebruk og "sammenvevingsevne" i bruken av overtalelsesstrategiene.

Litteraturliste.

- Tollefsen, T. m.fl. 2006: *Tenkere og ideer*, Gyldendal Norsk Forlag
- Bj.Markussen (red.) 2008: *Hva humanister gjør*, UiA / Aristoteles: *Retorik*, KBh. 1991
- Bj.Markussen (red.) 2008: *Hva humanister gjør*, UiA / ALindhardt, Jan *Retorikk. En indføring*, Kbh. 1987
- Bj.Markussen (red.) 2008: *Hva humanister gjør*, UiA / Engebretsen, Martin, 2005: *Den forståelige nyhet*, Kristiansand
- Bj.Markussen (red.) 2008: *Hva humanister gjør*, UiA / Sandvik, Margareth 1995
Tilnærminger til tekst, Oslo
- Evangeliet etter Markus*, Bibelen. Det norske Bibelselskap 1978

Internettet:

- <http://www.historyplace.com/lincoln/divided.htm> Abraham Lincoln: "House Divided" *Speech*, Springfield – Illinois, 1858. Utskrift datert 23-4-08
- http://nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/1964/king-bio.html: Marthin Luther King, jr. Utskrift datert 9-5-08
- http://www.barackobama.com/2008/02/05/remarks_of_senator_barack_obam_46.php: B Omamas tale – *videoopptak* av talen 5-februar 2008.
- http://www.hillaryclinton.com/_base/error/?aspxerrorpath=/news/speech/view/Default.aspx: *videoopptak (error)* av talen 4.mars 2008.